

Goedemiddag dames en heren. Het is voor mij een eer hier voor u te mogen spreken. Een bijzonder gezelschap, met Chinese en Nederlandse ondernemers. Laten we ons verenigen en elkaar nog beter leren kennen. Immers, waar dwazen elkaar bestrijden, verenigen de wijzen zich. Deze Chinese spreuk spreekt ons Nederlanders, net als de Chinezen verzot op spreuken, erg aan.

Ik wil het met u hebben over het wonder van de Chinese economie. Maar eerst vertel ik u kort over de roots van mijn bank, de ABN AMRO. Een bank die ruim honderd jaar geleden al actief was in China! ABN AMRO is van oudsher een zakenbank voor ondernemers, met Nederlandse wortels. Onze geschiedenis gaat terug tot 1824, toen Koning Willem I de Nederlandse Handelmaatschappij oprichtte, de voorloper van het huidige ABN AMRO. Wie in deze maatschappij investeerde, kreeg van de koning gegarandeerd 4,5% rente in het vooruitzicht gesteld. Deze NHM hield zich oorspronkelijk vooral bezig met de handel in producten uit Nederlands-Indië zoals koffie, thee, indigo en suiker. Eigen werven of schepen zoals de VOC indertijd had, bezat de NHM niet. Voor het vervoer van Indische cultuurproducten was de NHM verplicht gebruik te maken van Nederlandse reders. Protectionisme was in die tijd heel gewoon.

De NHM had in haar begintijd grote contracten met de Nederlandse overheid afgesloten. In ruil voor de kredieten die de NHM aan de overheid verstrekke, kreeg de handelsmaatschappij het recht om producten te verschepen en te verkopen. De NHM bracht daarnaast ook geldige betaalmiddelen in circulatie. Zoals in 1888 in het Indonesische Medan, of in 1903 in Shanghai, waar de NHM de zogeheten Shanghai-dollars uitgaf, in coupures van 5, 10, 50 en 100 dollar.

Zo werd de NHM al snel bankier, commissionair en expediteur tegelijk. Later kreeg de bankiersfunctie de overhand. Sindsdien ondersteunen wij, onder de naam ABN AMRO, ondernemers, van eenmanszaak tot multinational, met hun zaken in binnen- en buitenland. En hebben we een gerenommeerd internationaal netwerk weten op te bouwen. Ook in China.

Denkend aan China, wijs ik op de bekende uitspraak van Napoleon, die China ooit vergeleek met een “sleeping giant”. De Franse keizer had een vooruitziende blik. Pakweg anderhalve eeuw na zijn overlijden op het eiland Sint Helena ontwaakte China. Het land kwam uit zijn isolement,

handelsbelemmeringen werden langzaam maar zeker opgeruimd, Chinese ondernemers gingen de wijde wereld in. Het 'Nieuwe Denken' werd treffend verwoord door Deng Xiaoping die in de jaren tachtig zei 'dat economische ontwikkeling het kernprincipe van China is'. Onder dat adagium heeft China weten uit te groeien tot de economische gigant zoals wij die nu kennen, tot een economie die in omvang rond 2020 die van de VS voorbij zal streven.

China surfde de laatste decennia mee op de golven van de globalisering. De grenzen tussen landen, markten en mensen zijn vervaagd of geheel weggefallen. Het aantal zogenaamde emerging markets blijft toenemen, net als hun gezamenlijke aandeel in de wereldhandel.

Deregulering en harmonisatie van regels hebben binnen Europa geleid tot 1 interne markt en de introductie van de euro binnen de eurozone. Dat is geen geïsoleerd proces geweest, maar onderdeel van een wereldwijde globaliseringstendens. Die globalisering heeft niet alleen de fysieke handel wereldwijd bevorderd, ook financiële markten hebben geprofiteerd. Zij plukken de vruchten van betere informatiestromen, harmonisatie van accounting standaarden en de integratie van handelssystemen, denk bijvoorbeeld aan Euronext. Niet alleen handelsstromen, ook kapitaalsstromen zijn de laatste decennia snel gegroeid.

We vinden het nu doodnormaal dat een Nederlandse toerist moeiteloos en snel geld trekt uit een geldautomaat in China. Maar dit kan alleen dankzij de internationale integratie van betaalsystemen.

De globalisatie heeft ook vergaande gevolgen voor de macro-economische machtsbalans. Groeicijfers en marktaandelen zijn, zoals wij weten, zeer dynamische entiteiten. De winnaars van vandaag hebben geen garanties voor de dag van morgen. De hegemonie van westerse, geïndustrialiseerde landen brokkelt gestaag af; nieuwe markten, met name in Azië, komen steeds sterker op. Dat biedt ondernemers, zowel in China als in Nederland, de nodige kansen en bedreigingen.

Is globalisering goed voor de wereldwijde handel? Zeker, die stelling onderschrijf ik van harte. Globalisering heeft de potentie om voor meer welvaart te zorgen, met name in opkomende markten.

Natuurlijk zijn er keerzijden aan deze medaille. Neem de ontwikkeling van de grondstofprijzen. De opkomst van China heeft bijgedragen aan een enorm prijsopdrijvend effect op grondstoffen. Naar schatting een derde deel van de wereldwijde vraag naar olie komt voor rekening van China. Maar goed, tegelijk hebben veel landen de afgelopen jaren kunnen profiteren van de

import van relatief goedkope Chinese producten. Ons eigen Centraal Planbureau becijferde dat de groei van China per saldo een positief effect heeft gehad op onze Nederlandse economie. Heeft de goedkope Chinese import gezorgd voor werkloosheid of toenemende inkomensongelijkheid? Volgens het CPB niet. Met de kanttekening dat dit niet voor andere Europese landen hoeft te gelden.

De Chinese economie groeit sinds het begin van de jaren negentig met jaarlijks 7% of meer. Een van de drijvende krachten achter dit succes is traditioneel altijd de export geweest. De overheid is er daarbij in geslaagd om barrières op gebied van de infrastructuur en de arbeidsmarkt te slechten. Dat zou je een model van bureaucratisch ondernemerschap kunnen noemen. Hoewel dit groeimodel altijd heel succesvol is geweest, is de vraag of China in de toekomst nog zo zwaar kan blijven leunen op de inkomsten uit export. Punt is dat de binnenlandse vraag in China de laatste jaren daalt. Gelukkig realiseert de Chinese overheid zich dat het cruciaal is om de bestedingen van de Chinese consument te stimuleren.

Azië kende eerder een groeimodel zonder weerga, dat van Japan. We weten allemaal hoe dat afliep. Japan was een economische grootmacht die andere landen naar adem deed happen. Er is een theorie dat de creatie van de Europese markt in 1992 met name een gevolg was van de angst voor de sterke Japanse concurrentie.

Maar het ging mis met de Japanse economie, en daar kunnen we nu de lessen uit trekken. Japan zette al zijn kaarten op export, onder de slogan 'export or die'. Het land werd slachtoffer van zijn eigen succes. De wereld beschuldigde Japan van imperialisme, dumping en bescherming van de eigen thuismarkt. De wereld eiste van Japan dat het zich zou aanpassen en wat zou doen aan het immense overschot op de betalingsbalans. Toen de Japanse overheid inzette op meer import en stimulering van de binnenlandse vraag, gingen de aandelenkoersen en prijzen van onroerend goed door het dak. We weten hoe het afliep: de bubble knapte, en de Japanse economie kwam tot langdurige stilstand.

Loopt China hetzelfde gevaar? Ik denk van niet. Ik vind het passender om het huidige China te vergelijken met het Amerika van de negentiende eeuw: Amerikaanse bedrijven konden hun productiviteit sterk opvoeren, met dank aan een snelgroeiend netwerk van nieuwe spoorrails. Iets soortgelijks zien we nu in China. Door een effectieve modernisering van de infrastructuur, kunnen Chinese ondernemers geweldige productiviteitswinsten realiseren.

Daar komt bij dat de Chinese arbeidsmarkt flexibel is en (nog) niet lijdt onder sterke loonstijgingen.

Maar van de toekomst terug naar het heden. Hoe staat het met de actuele prestaties van de Chinese economie? Die zijn zonder meer indrukwekkend. De Chinese economie is de wereldwijde crisis, vergeleken met Westerse landen, met weinig kleerscheuren doorgekomen. Weliswaar zakte de economische groei na de schok van het omvallen van Lehman Brothers in september 2008, terug tot op jaarbasis 6,2% in het eerste kwartaal van 2009. Maar sindsdien accelereert de Chinese economie zichtbaar. Zo was de groei in het eerste kwartaal van dit jaar 11,9% op jaarbasis, bijna het dubbele van precies een jaar eerder. Met dank aan het stimuleringspakket van de Chinese overheid, die in 2009 bijna 600 miljard dollar –maar liefst 17% van het Chinese Bruto Binnenlands Product- investeerde in haar eigen economie. Dat geld is met name bestemd voor de bouw van infrastructuur: het aantal nieuwe wegen, bruggen, havens, vliegvelden en spoorlijnen is duizelingwekkend. Alleen al aan rails voor hogesnelheidstreinen komt er in China een slordige 13.000 kilometer bij.

Doel van dit stimuleringsbeleid is het aanjagen van de binnenlandse vraag. Dat is hard nodig ook, want de Chinese consument spaart en belegt graag. Volk is gek op sparen en beleggen, wat ten koste gaat van de binnenlandse consumptie. We kunnen nu vaststellen dat de geldinjecties van de staat de Chinese economie een kickstart hebben gegeven, getuige de aantrekkende economische groei en particuliere consumptie.

Hier en daar klonken geluiden over het mogelijke gevaar van oververhitting. Het is logisch en verstandig dat de Chinese autoriteiten inmiddels aan de slag zijn gegaan met het implementeren van maatregelen om de economie op een ordentelijke wijze af te laten koelen. Zo is het Chinese bankwezen strengere leenvoorwaarden opgelegd, om de geëxplodeerde kredietverlening op een gezonde wijze weer in te dammen. Dit om bubbles en sterke inflatie te voorkomen.

Kijken we naar de wat langere termijn, dan valt op dat de Chinese economie sinds het begin van dit decennium gemiddeld met 10% groeide! Dat zijn groeicijfers waar westerse economieën niet eens van durven te dromen. Deze uitbundige groei van de Chinese economie is niet aan de Nederlandse uitvoersector voorbijgegaan. De Nederlandse uitvoer is in de afgelopen tien jaar bijna verzevenvoudigd tot een bedrag van 6,7 miljard dollar in 2009. Daarentegen daalde de uitvoer van China naar Nederland in dezelfde

periode. Importeerde Nederland in 2000 nog voor 6,7 miljard dollar uit China, in 2008 was dat gedaald naar 5 miljard dollar.

De verwachting van marktanalisten is dat de Chinese economie de komende jaren zeker met gemiddeld 10% per jaar zal blijven groeien. Dat betekent dat de importvraag zal stijgen. Daarbij profiteren westerse exporteurs van de ontwikkelingen op de valutamarkten. Door de koppeling van de Chinese munt aan de Amerikaanse dollar, heeft de renmimbi ten opzichte van de euro de laatste maanden behoorlijk terrein gewonnen, dankzij de verzwakking van de euro. De verwachting van het Economisch Bureau van ABN AMRO is dat de euro de komende maanden verder verzwakt van de euro ten opzichte van de dollar en de renmimbi. Uiteraard kan het laatste nieuws, de mogelijkheid dat China de wisselkoers van haar munt met meer flexibiliteit gaat behandelen, deze situatie veranderen.

Gezien de stijgende importvraag van China en de dalende euro, zijn de vooruitzichten voor de Nederlandse uitvoer naar China alleen maar positief te noemen. Dat is mooi maar daarmee moeten we ons in Nederland nog niet al te rijk rekenen. Want al stijgt onze export naar China snel, in 2009 bedroeg de Nederlandse uitvoer naar China nog maar 1,3% van de totale Nederlandse export. Onze uitvoersector is zeer belangrijk voor de open handelseconomie die Nederland nou eenmaal is, maar onze belangrijkste handelspartners bevinden zich hier in Europa. Zo gaat ongeveer een kwart van de Nederlandse uitvoer naar Duitsland.

Waarheen al die ondernemers ook exporteren, staat u mij toe dat ik nu kort wat promotie maak voor mijn bank, ABN AMRO was, is en blijft voor hen een zeer geschikte bank voor Internationaal Zakendoen. Wij steunen ondernemers al ruim 180 jaar met hun buitenlandse business en dat blijven we doen.

Onze internationale geschiedenis kenmerkt zich door een hoge mate van klantgerichtheid, dienstbaarheid en bovenal de kunst te kunnen omgaan met interne- en externe uitdagingen. Dat bewijzen onze professionals dag in dag uit.

Ik vertel u tot slot van mijn presentatie graag nog iets over onze internationale propositie. ABN AMRO is nu met ongeveer 6200 medewerkers aanwezig in 27 landen. Behalve dat we onze mensen lokaal kunnen helpen, hebben we ook 400 relatiemanagers met internationale kennis die onze internationaal opererende klanten vanuit Nederland kunnen ondersteunen. In deze 27 landen zijn we actief met onder andere

International Private Banking, Brokerage Custody and Clearing, Global Markets, en Energy, Commodities and Transportation.

Onze ambitie is om onze Nederlandse klanten en hun business optimaal te bedienen in hun grensoverschrijdende activiteiten. Voor deze klanten zijn betalingsverkeer en trade faciliteiten, zoals documentaire kredieten, het belangrijkste. Wij hebben daarvoor de internationale deskundigheid en ervaring in huis.

ABN AMRO heeft als bank niet de ambitie wereldwijd met fysieke kantoren aanwezig te zijn, zoals u dat in het verleden van ons gewend was. Wij willen daar zijn waar het voor onze zakelijke relaties relevant is. Wij richten ons op de klanten, markten en landen waar onze kracht ligt en waar onze klanten ons het hardst nodig hebben. Daar zorgen wij voor een internationaal efficiënt zakelijk netwerk. Dat past in een tijd waarin het niet meer nodig is overal fysiek aanwezig te zijn. Dat doen we samen met excellente Partner banken waarmee we steeds in de internationale behoefte van onze klanten voorzien.

Met ons eigen netwerk voorzien wij eind 2010 in circa 70% van de internationale behoeften van onze klanten. Het gaat om de ons omringende landen, te weten het Verenigd Koninkrijk, Duitsland, België, Frankrijk en daarnaast de VS en Singapore. Eind 2010 zijn deze kantoren allemaal operationeel.

De lange termijn ambitie is om dat in 2012 naar 90% te brengen. Daartoe zullen wij in een aantal financiële hubs in de wereld ook kantoren openen. Uiteraard in China, om precies te zijn in Shanghai, maar ook in HongKong, Mumbai en San Paulo.

Kortom, u bent overal ter wereld van harte welkom bij ABN AMRO. Ik wens u allen veel succes met uw internationale zaken. Overweegt u om met China of andersom met Nederland zaken te doen, dan herinner ik u graag aan nog zo'n fraaie Chinese spreuk: Als je de berg niet beklimt, kun je niet ver kijken.

Dank voor uw aandacht.